

A young child with dark hair is looking intently at a glass of water with a tea bag. The child's face is in profile, showing concentration. The background is blurred, suggesting an indoor setting. A large red abstract shape is in the top right corner, and a blue abstract shape is in the bottom left corner.

Een beredeneerd spelaanbod aan het jonge kind

2-8 jaar

Annerieke Boland
Lector Jonge kind
Hogeschool IPABO

landelijk expertisecentrum
jonge kind

Waarom spelen kinderen?

Beredeneerd spelaanbod

2

*Spelen is de meest wezenlijke
bezigheid van het veilige kind
in een wereld die nog alles kan
blijken te zijn.*

Wat is spel?

Spel is elke activiteit met de volgende kenmerken

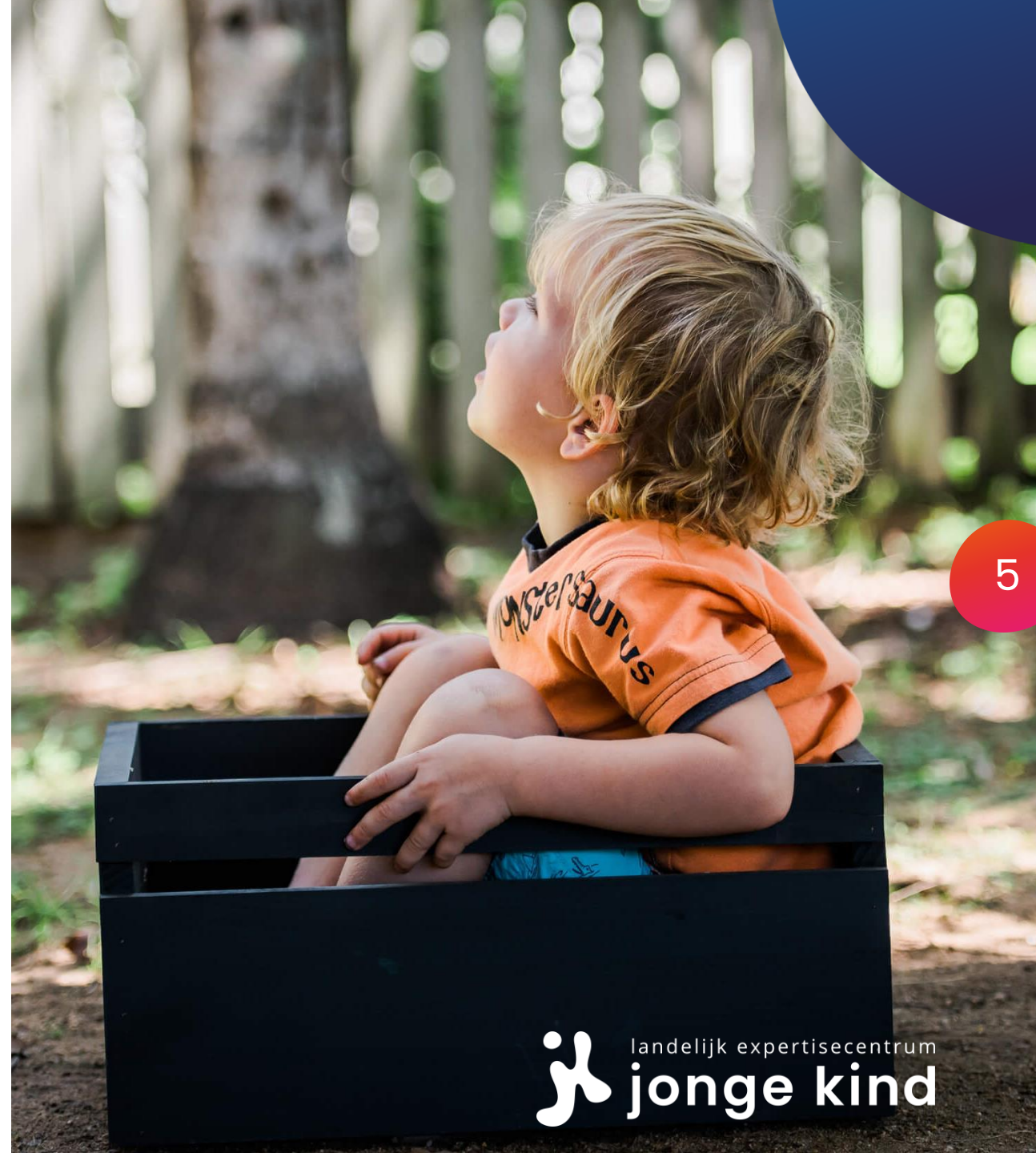
- hoge betrokkenheid
- vrijheidsgraden
- impliciete of expliciete 'regels'

(Van Oers, 2011, 2013)

Spelverhalen

Gezamenlijk narratief

Betekenisvolle 'kapstok'

Spel- ontwikkeling

Materiaalgericht spel

Handelingsgericht spel

Rolgericht spel

Scriptgericht

Plangericht

Toename van

Speelduur

Taal

Samenspel met anderen

Complexiteit en nauwkeurigheid

Doelgerichtheid

Spel als context voor...

Zelfregulering / zelfsturing

Communicatie, mondeling en schriftelijk

Oriëntatie op jezelf en de wereld

Rekenen-wiskunde

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Betekenenissen

Verkennen van, aansluiten bij en voortbouwen op ervaringen van kinderen

Nieuwe ervaringen opdoen > gezamenlijke en persoonlijke betekenisverlening

A child's play is not simply a reproduction of what he has experienced, but a creative reworking of the impressions he has acquired.

Bedoelingen

Welbevinden en betrokkenheid

Kansen creëren: geplande doelen

- brede ontwikkeling,
- denken vanuit ontwikkelingslijnen en (sub)domeinen (SLO)
- doelen die relevant zijn voor het kind in de activiteit

Kansen grijpen: Kijken, aansluiten, voortbouwen...

Biesta's functies van onderwijs

Socialisatie
Kwalificatie
Subjectwording

Speelleeromgeving

Waar(mee) spelen
kinderen graag?

Rijke speelplekken

Input

Inspiratie door verhalen, beelden, materialen, teksten,
dramatiseren...

Vooruitkijken en terugkijken

Vooruitkijken	Terugkijken
WAT wil jij spelen? En....?	WAT heb je gespeeld?
HOE ga je dat doen? (eerste stap(pen), welke materialen)	VERTEL eens...
Met WIE? Of: wie wil dat ook?	HOE deed je dat dan?
Heb jij ook nog een ideetje?	HOE ging dat dan precies?

Vooruitkijken en terugkijken

<https://www.taal-in-spel.nl/Kernelementen/kernelement2>

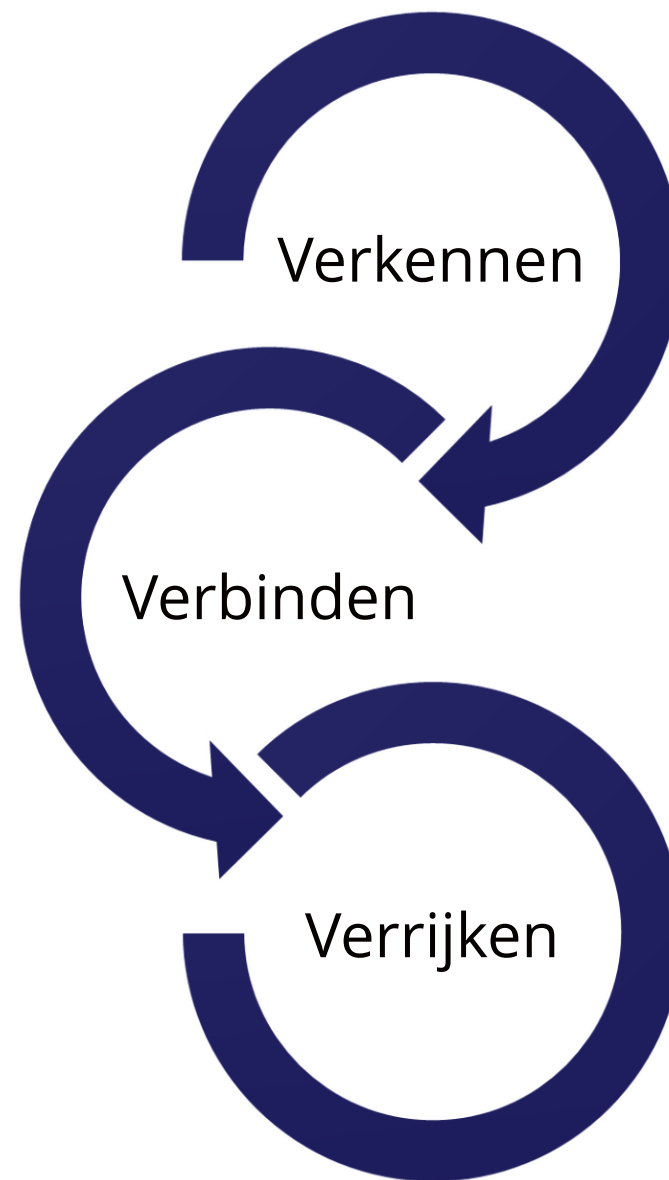
Meespelen

Togetherness
Intersubjectiviteit
Participatie
Co-constructie

De Haan & Schut, ORD, 2006

De drie V's

Dorian de Haan,
2012

Verkennen

Zwijgen

Inleven

Empathie

Luisteren

(o.a. Singer, 2013; De Haan, 2012; Kaleidoscoop)

Waar gaat de betrokkenheid van het kind naar uit?

<https://www.p2g.ukf.sk/nl/p2g-vaardigheden/observeren/>

Verbinden

Bevestigen

Spiegelen

Verwoorden

Ruimte scheppen voor initiatief

Je gevoelens en interesses tonen

Kinderen met elkaar verbinden

Hoe kan ik een gelijkwaardig
speelmaatje zijn?

<https://www.p2g.ukf.sk/nl/p2g-vaardigheden/spiegelen/>

Hoe kan ik het kind wat meer uitdagen?

Verrijken

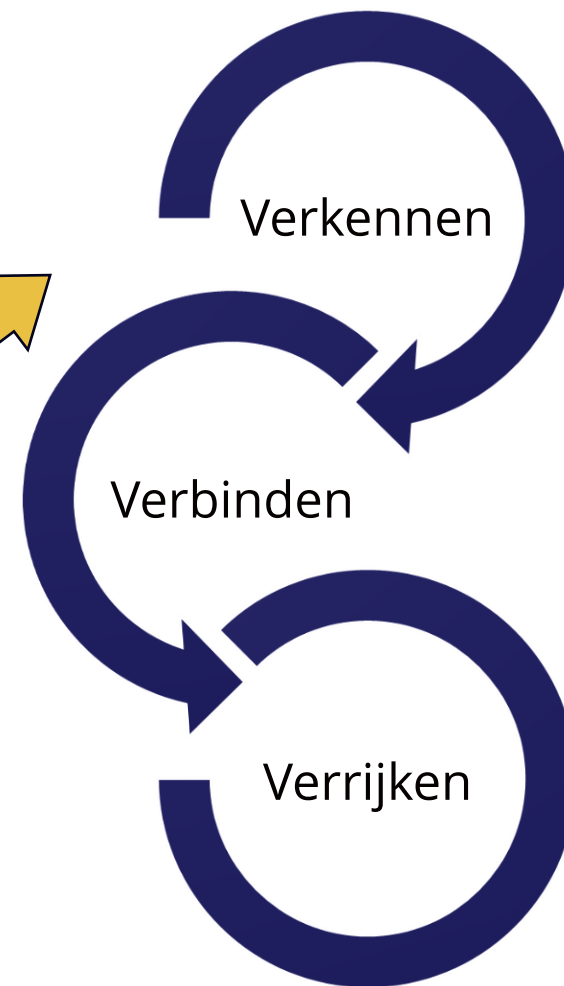
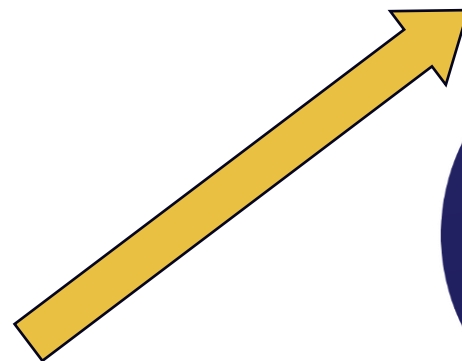
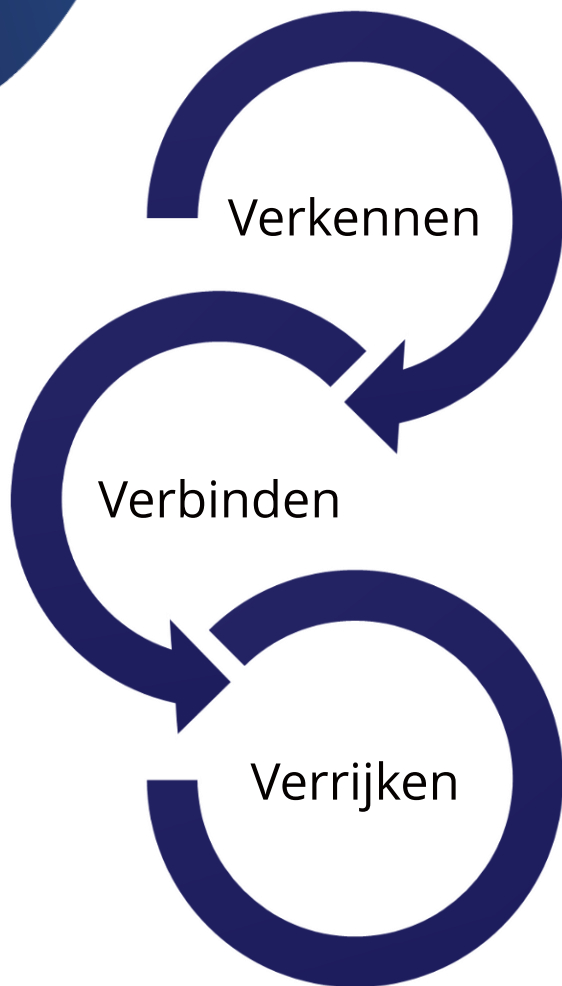
Verrijken:
meedoen in doen-
alsof spel

<https://www.taal-in-spel.nl/Kernelementen/Kernelement-10>

De drie V's

Herhalend proces

Interactievaardigheden

Echte communicatie

Taalaanbod boven niveau

Uitgedaagde taalproductie

Complex taaldenken / sustained shared thinking

Feedback

Complex taaldenken

taaldenkfunctie	wat je kunt zeggen
Vergelijken	Deze auto is groter dan die auto
Ordenen	Toen gingen we eerst naar het park en toen gingen we de eendjes voeren en daarna gingen we weer naar huis
Oorzaak - gevolg	Door de kou zijn mijn oren helemaal rood
Middel - doel	Met dit mes kan ik goed snijden
Een reden geven / argumenteren	Omdat ik lekker geslapen heb, ben ik nu niet moe Ik heb gewonnen, want ik was de snelste
Concluderen	Dus: toen de prins Doornroosje kuste, werd ze wakker

Interactie- vaardigheden:

Samen doordenken bij
constructiespel

<https://rekenenopspel.nl/wat-doe-ik/verrijken-bij-het-spontane-spel-van-het-kind/>

Terugkijken

Alim: Ik heb bij Mohammed beetje crème gedaan en hij ging ook bij de spiegel tje kijken en ik heb ook hem haren gekamd hem haren gekamd

Leerkracht: Zijn haren gekamd?

Alim: en hem haren geföhnd en een beetje crème in zijn haren. Het kon niet maar ze moest wachten maar duurde wel lang voor haar, voor Emena

....

Sofia: Hij deed heel veel crème had op zijn haren gedaan. En hij deed ook op zijn hand. Ik ging niet kammen omdat Hamsa zei: "Nee nee ik wil niet." Hij wilde het zelf doen, maar ik zei: "Jij bent niet de kapsalon." Hij moest weg gaan maar hij kwam de hele dag weer terug. Ik zei: "Jij bent de klant." Hij bleef kammen, zelluf.

Voorwaarden

Begrip van spel en spelontwikkeling

Kennis van ontwikkelingslijnen

Flexibele planning

Ruimte en materialen om te spelen

Tijd om te spelen

Tijd voor begeleiding van spel

Tot slot

Spel als natuurlijke vorm van communicatie van het kind

Belang van betekenisverlening

Krachtig, autonoom kindbeeld

Horizontale relatie professional-kind